

אוניברסיטת בר-אילן הפקולטה למשפטים

ועדת המשמעת מזהירה!
נבחן המעביד חוזר עזר לדעהו
או רמז מילולי ייענש בחומרה

בחינה בדיני עונשין

מותר להחזיק רק את החומר שיחולק בבחינה

אסור לכתוב על חומר העזר

מספר הקורס – 99-104-01

מועד א - תשס"ז

המרצה - ד"ר ר' קנאי

משך הבחינה – שעתיים וחצי

הוראות:

נא לכתוב את התשובות בדיו, בצד אחד של הדף.

נמקו את תשובותיכם, ודונו בשאלות המתעוררות גם לחלופין.

בהצלחה!

שאלה ראשונה (לא יותר משלושה וחצי עמודים) (40 נקודות)

שימירת היא עקרת בית ולה שני ילדים פעוטים. לאחר ברורים הגיעה שמרית למסקנה שהדרך הטובה לגדל את ילדיה וגם להגדיל את הכנסות המשפחה היא פתיחת משפחתון בביתה. דירתה של שמרית אינה גדולה, אולם הסלון מרווח וניתן לצרף לו גם את חדר הכניסה.

שימירת ידועה בשכונה כאמא טובה ודאגנית, ועד מהרה נרשמו למשפחתון שלה 10 ילדים קטנים. המשפחתון התנהל על מי מנוחות וכל ההורים היו מרוצים.

מפעם לפעם נתקפה שמרית בפרצי שיעול קשים, ואחרי שהדבר חזר ונשנה פנתה שמרית לרופא. לאחר סדרת בדיקות הוברר כי שמרית סובלת משחפת פתוחה של הריאות. אולם מכיוון שהשיעול החוזר ונשנה לא הפריע לה בניהול המשפחתון, המשיכה שמרית בעבודתה הרגילה. החורף באותה שנה היה קשה. גשם ירד יום אחר יום וגם הקור היה רב. שמרית נמנעה מפתיחת חלונות בדירתה, ובסלון שלה היה חם ונעים.

עברו שבועות רבים עד אשר הבחין אחד ההורים בשיעולים התכופים של שמרית. בשיחה עמו הודתה שמרית שהיא חולה בשחפת ריאות פתוחה. הדבר נודע גם להורים נוספים, ואחד ההורים, שהיה רופא, נבהל מאד ופנה למשטרה בתלונה על שמרית.

ההורים חששו לשלוח את ילדיהם למשפחתון, והמשפחתון נסגר.

שמרית נאשמת בעבירה על סעיף 218 של חוק העונשין, תשל"ז – 1977.

העושה בהתרשלות מעשה העלול להפיץ מחלה שיש בה סכנת נפשות, דינו – מאסר שלוש שנים;
 עשה את המעשה במזיד, דינו - מאסר שבע שנים." ^{תורה קכח} ^{ויקרא קמ"א}

רופא מומחה העיד במשפט כי שחפת פתוחה היא מחלה מדבקת, אשר בהעדר טיפול רפואי מידי ורצוף עלולה להביא למות. המחלה עוברת מאדם לאדם באמצעות רסיסי רוק ולחה הנשאים באוויר לאחר שיעול של החולה. עוד העיד הרופא כי סיכויי ההדבקה במחלה זו גבוהים מאד, והחשש מהדבקה גדול במיוחד כאשר החולה נמצא במגע קרוב לאחרים במשך זמן ממושך ובחדר סגור. השופט היושב בדין מבקשכם לכתוב חוות דעת הדגה בבעיות המתעוררות.

שאלה שנייה (לא יותר משלושה וחצי עמודים) (45 נקודות)

משה הוא חובב עתיקות. נודע לו שסמוך לבית גוברין נתגלתה מערת פעמון חדשה ורשות העתיקות הכריזה על המקום כאתר עתיקות והיא מבצעת חפירה במקום. משה מעוניין לדעת מה הממצאים שהועלו עד כה, מה גודלה של המערה, האם יש בקירותיה חורים ועוד פרטים נוספים. אולם רשות העתיקות לא פתחה עדיין את המקום לקהל. באחד מימי חופשת הסמסטר סייר משה במקום ומצא שהאתר אינו מגודר מכל צדדיו וכי קל מאד להגיע למקום מבלי לקפץ על גדרות ומכשולים אחרים. למשה חבר ושמו שמשון. לשמשון כשרון לשרטוט ויש לו טביעת עין טובה ומדויקת. שמשון אינו מתעניין בעתיקות, והוא איש יושב בית.

באחד מימי החופשה היה מזג אויר נאה במיוחד, יום חרפי חם ושמש נעימה. משה פנה לשמשון ואמר: "כזה יום יפה, חבל להתמיץ אותו, כדאי לך לטייל". שמשון העדיף להישאר בבית ולהאזין למוסיקה קלאסית, אך משהציץ בחלון וראה מה נאה היום הסכים לצאת ולטייל. משה הסביר שהוא נאלץ להישאר בבית וללמוד למבחן, אך המליץ לשמשון לטייל ליד בית גוברין והסביר לו כיצד להגיע למערת הפעמון. משה ידע ששמשון יתלהב מהמערה החדשה, וידע גם ששמשון נוהג לצייר ולשרטט דברים חדשים ומיוחדים שהוא רואה. שמשון יצא לדרך ונהנה מהיום היפה. הוא הגיע למערה החדשה והתרשם מגדלה ומיופיה. לאחר שישב וסעד את לבו, הוציא מתיקו ניר וכלי כתיבה ובהנאה רבה הנציח את המראות שראה. בכישרונו הרב הצליח להכין שרטוט מדויק למדי של המערה והנמצא בתוכה. בדרכו לשוב לביתו פגש אותו שומר של רשות העתיקות, הוא ראה את השרטוט בידיו של שמשון, ואמר שאסור לשרטט עתיקות הנמצאות באתר חפירה ללא רשות. שמשון התגונן ואמר שלא ידע שמדובר באתר עתיקות, הוא לא נתקל בגדרות ולא ראה שום שלט המעיד על כך שזהו אתר עתיקות. אך השומר אמר: "זה בכלל לא משנה! אתה שרטטת את המערה ללא רשות, וזו עבירה על החוק". עוד אמר כי יעביר את העניין למשטרה.

שמשון חזר לביתו ומיד סיפר את קורותיו למשה. משה לקח את השרטוט שעשה שמשון, ושמה מאד על השרטוט המדויק של המערה. הוא הבחין במצוקתו ובדאגתו של שמשון והלך עמו לעורך דין כדי להבין את המצב המשפטי. עורך הדין הראה להם את חוק העתיקות, תשל"ח - 1978 והפנה את תשומת לבם במיוחד לסעיפים 10 (ב) ו-37 (ה) לחוק. עורך הדין הסביר כי גם משה עלול לעמוד למשפט בעקבות האירוע. שמשון חושש במיוחד מהאפשרות שיוטל עליו עונש מאסר, והוא ביקש לדעת אם יש אפשרות שיוטל עליו קנס בלבד. כתבו חוות דעת הדנה באפשרויות ההגנה על שני החברים.

חוק העתיקות, תשל"ח - 1978

10. (א) לא ייכנס אדם למקרקעין שניתן עליהם רשיון חפירה אלא אם הוא מחזיק בהם או שהורשה לכך מטעם המחזיק, ובכפוף להסכמת בעל הרשיון.

(ב) בעת ביצוע החפירה לא יצלם אדם, זולת המנהל או מי שהמנהל הסמיך לכך, לא יצייר, לא ירשום ולא יעתיק בצורה אחרת את החפירה או את העתיקות שנתגלו בה, אלא ברשות בעל הרשיון.

37. (א) הפוגע בעתיקה או באתר עתיקות או המשחית פניהם בכל צורה שהיא, דינו – מאסר חמש שנים או הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין).

(ב) העובר על הוראה מהוראות סעיפים 6, 9(א) או 29, דינו – מאסר שלוש שנים או הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ג) העובר על הוראה מהוראות סעיפים 3, 15, 19(ג)(1), 20, 21, 22 או 25 דינו – מאסר שנתיים או קנס.

(ד) העובר על הוראה מהוראות סעיף 11(א), דינו – מאסר שנה או קנס.

(ה) העובר על כל הוראה אחרת מהוראות חוק זה או התקנות על פיו, דינו – מאסר ששה חודשים או קנס.

שאלה שלישית (לכל היותר עמוד) (15 נקודות)

לפניכם קטע קצר ממאמרו של פרופ' רון שפירא:

"טול למשל את עובדות פסק הדין האנגלי בעניין Burns v. Bidder, בשינויים קלים. נתונה עבירת איסור מוחלט של הימנעות מעצירה במעבר חציה בשעה שהולכי רגל עוברים בו. פלוני אינו עוצר במעבר חציה אך מוכיח שהסיבה לכך היא שבלמי הרכב התקלקלו באורח בלתי צפוי..... באיזו מסגרת תידון טענתו של פלוני, בהינתן שהעבירה מסוגגת.... כ"התנהגותית"?..."

האם ניתן לדון בטענה זו במסגרת של קשר סיבתי?

בפסק הדין האנגלי האמור נדונה הטענה כטענה של העדר שליטה. האם דרך זו ראויה?

מדוע מתעוררת בעיה זו במלוא חריפותה דווקא בעבירות של אחריות קפידה?